

prima instanță: Judecătoria Strășeni - T. Andronic
 instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău - M. Guzun, Iu. Cotruță și I. Țurcanu

25 aprilie 2018

mun. Chișinău

DECIZIE

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
 al Curții Supreme de Justiție

președintele ședinței
 judecători

Iulia Sîrcu
 Iuliana Oprea, Maria Ghervas
 Ion Druță și Luiza Gafton

examinând recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro”, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Imexagro”, prin intermediul reprezentantului Sîrbu Ion, împotriva societății cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității, diferenței de curs și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, prin care s-a admis apelul declarat de societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” și s-a modificat hotărârea Judecătoria Strășeni din 04 martie 2016 în partea încasării penalității și dobânzii de întârziere cu menținerea în rest a hotărârii

c o n s t a t ă

La 04 decembrie 2015 societatea cu răspundere limitată „Imexagro” a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere, diferenței de curs și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată societatea cu răspundere limitată „Imexagro” a indicat că la 25 martie 2015 a încheiat cu societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” contractul de vânzare-cumpărare nr. 62/imex/15, în baza căruia a livrat pârâtului marfă în valoare de 6 334 826,61 lei, fapt ce se confirmă prin facturile fiscale.

Reclamantul afirmă că conform pct. 2.3. din contractul de vânzare-cumpărare menționat, societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” s-a obligat să achite prețul mărfii procurate în modul următor: 100 % până la 01 septembrie 2015.

Menționează reclamantul că până la data depunerii acțiunii, pârâtul a achitat suma de 3 690,51 lei la 30 martie 2015 și suma de 204 271,70 lei la 14 august 2015, acumulând o datorie în sumă de 6 126 864,40 lei.

Susține reclamantul că la 03 decembrie 2015 datoria SRL „Asetorin-Agro” constituie suma de 8 746 560,45 lei, din care: suma de 6 126 864,40 lei - datoria de bază,

suma de 1 691 014,57 lei - penalitatea contractuală și suma de 538 576,56 lei - dobânda de întârziere.

Remarcă reclamantul că întru soluționarea pe cale amiabilă a conflictului, la adresa pârâtului a fost expediată pretenția nr. 220 din 13 noiembrie 2015 cu propunerea de a achita benevol suma datorată în termen rezonabil.

În urma recepționării somației, pârâtul a solicitat un termen suplimentar de 15 zile, termen pe care societatea cu răspundere limitată „Imexagro” nu l-a acordat, deoarece a expirat termenul de achitare stabilit în contractul menționat supra.

Societatea cu răspundere limitată „Imexagro” cere încasarea de la societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” a sumei de 6 126 864,40 lei cu titlu de datorie, a sumei de 1 691 014,57 lei cu titlu de penalitate, a sumei de 538 576,56 lei cu titlu de dobândă de întârziere, a sumei de 390 104,92 lei cu titlul de diferență de curs și taxa de stat în mărime de 50000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Strășeni din 04 martie 2016 s-a admis parțial acțiunea înaintată de societatea cu răspundere limitată „Imexagro”.

S-a încasat din contul societății cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” în beneficiul societății cu răspundere limitată „Imexagro” datoria contractuală în sumă de 5 491 616,86 lei, penalitatea de întârziere în mărime de 1 691 014,57 lei, dobânda de întârziere în sumă de 538 576,56 lei, cu titlu de diferență de curs suma de 390 104,92 lei și cheltuielile suportate în legătură cu plata taxei de stat la depunerea acțiunii în mărime de 50 000 lei, iar în total s-a încasat suma de 8 111 313,31 lei.

În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate (f.d. 117, 137-138, vol. I).

La 30 martie 2016 prin intermediul factorului poștal societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni din 04 martie 2016 (f.d.132-135, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2016 s-a admis apelul declarat de societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro”.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Strășeni din 04 martie 2016 în partea încasării penalității prin micșorarea acesteia de la 1 691 014,57 lei la 1 613 491 lei și în partea încasării dobânzii de întârziere prin micșorarea acesteia de la 538 576,56 lei la 508 360,33 lei.

În rest hotărârea fiind menținută fără modificări (f.d. 20-23, vol. II).

La 13 ianuarie 2017 societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2016 (f.d. 54-59, vol. II).

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 05 aprilie 2017 a admis recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro”, a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2016 și a remis pricina la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 95-101, vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017 s-a admis apelul declarat de societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro”.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Strășeni din 04 martie 2016 după cum urmează:

S-a micșorat cuantumul penalității de la suma de 1 691 014,57 lei la suma de 1 613 491 lei și cuantumul dobânzii de întârziere de la suma de 558 576,56 lei la suma de 508 360,33 lei.

În rest hotărârea fiind menținută (f.d. 185-192, vol. II).

La 13 decembrie 2017 societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești.

În motivarea cererii de recurs societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” a indicat că instanța de apel nu a motivat decizia în partea modificării cuantumul dobânzii de întârziere și penalității.

Consideră că instanțele judecătorești erau obligate să se expună și să argumenteze în baza cărei norme materiale a fost admisă spre încasare suma de 390 104,92 lei cu titlu de diferență de curs și care este actul juridic în baza căruia a apărut obligația de încasare a acestei sume.

Contractul de vânzare-cumpărare din 25 martie 2015 a fost încheiat în lei și careva prevederi contractuale care ar stipula obligația cumpărătorului de a achita diferențe de curs nu conține.

Cererea de apel a fost examinată de instanța de apel fără citarea părților, având în vedere că după examinarea cererii de recuzare la 09 noiembrie 2017, completul de judecată nu a citat apelantul și nu l-a informat despre următoarea ședință de judecată, fixând ședința pentru 18 noiembrie 2017.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 03 aprilie 2018 reprezentantul Macovei Gheorghe în interesele societății cu răspundere limitată „Imexagro” a solicitat respingerea recursului.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de reprezentantul Macovei Gheorghe în interesele societății cu răspundere limitată „Imexagro”, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și cu emiterea unei noi hotărâri în partea dată de respingere parțială a acțiunii din următoarele motive cu menținerea în rest a actelor judecătorești contestate.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 14 noiembrie 2017 la 12 februarie 2018 (f.d. 200, vol. II), fapt ce denotă că recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” la 13 decembrie 2017 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din materialele pricinii rezultă că la 25 martie 2015 societatea cu răspundere limitată „Imexagro”, în calitate de vânzător, și societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro”, în calitate de cumpărător, au încheiat contract de vânzare-cumpărare nr. 62 imex/15, prin care vânzătorul s-a obligat să predea în proprietate cumpărătorului, iar cumpărătorul s-a obligat să preia și să plătească prețul produselor de uz fitosanitar, semințelor, indicate în anexa la prezentul contract, facturile fiscale respective (f.d. 5-8, vol. I).

În baza facturilor fiscale nr. DV 6560598, DV 6560599, DV 6560611 din 25 martie 2015, DV 6560668, DV 6560670, DV 6560671 din 31 martie 2015, DV 6560792 din 09 aprilie 2015, DV 6560770 din 08 aprilie 2015, DV 6560976 din 23 aprilie 2015, DV6560905 din 18 aprilie 2015, DV6560862 din 18 aprilie 2015, JV 1454045 din 27 aprilie 2015, JV 1454592 din 27 mai 2015, JV 1454591 din 27 mai 2015, JV 1454531 din 24 mai 2015, JV 1454434 din 19 mai 2015, JV 1454364 din 16 mai 2015, JV 1454268 din 11 mai 2015, JV 145442260 din 11 mai 2015, JV2677249 din 19 iunie 2015, JV2677196 din 12 iunie 2015, JV 2677351 din 06 iulie 2015, JV2677656 din 25 septembrie 2015, JV 2677602 din 21 septembrie 2015 societatea cu răspundere limitată „Imexagro” a livrat societății cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” marfă în valoare de 204 271,7 lei, 20 171,78 lei, 496 737,28 lei, 45 760 lei, 28 600 lei, 28 600 lei, 342 652,85 lei, 28 600 lei, 1 552 206,79 lei, 33 471,62 lei, 277 032,08 lei, 85 717,06 lei, 199 719 lei, 398545,09 lei, 354 398,2 lei, 56 080,05 lei, 717 493,48 lei, 25 853,88 lei, 117 569,4 lei, 69 891,25 lei, 23 758,28 lei, 3 308,24 lei, 258 501,36 lei, 862 231,76 lei (f.d. 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35), iar în total în sumă de *6 231 171,15 lei*.

În baza contractului nr. 03 imex/15-c de cesiune a creanței din 03 iulie 2015 societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” a obținut față de societatea cu răspundere limitată „Imexagro” datorii în sumă de *103 655,46 lei* (f.d. 106, vol. I).

În cererea de chemare în judecată societatea cu răspundere limitată „Imexagro” a indicat că la 30 martie 2015 societatea cu răspundere limitată „Asetorin Agro” a achitat suma de *3 690,51 lei* și la 14 august 2015 suma de *204 271,7 lei*.

Prin factura din 17 decembrie 2015 societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” a returnat societății cu răspundere limitată „Imexagro” marfă în valoare de *635 247,14 lei* (f.d. 73, vol. I).

Astfel, cuantum datorii societății cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” față de societatea cu răspundere limitată „Imexagro” sunt în mărime de **5 491 616,86 lei** ținând cont de calculul *6 231 171,15 lei + 103 655,46 lei – 3 690,51 lei – 204 271,7 lei – 635 247,14 lei*.

Potrivit pct. 2.3 din contract, cumpărătorul s-a obligat să achite prețul mărfii în modul următor: 100 % din prețul mărfii cumpărate, până la 01 septembrie 2015.

Punctul 4.1. din contract stipulează că în caz de încălcare a termenelor de achitare a prețului mărfii cumpărate, prevăzute de pct. 2.3 a prezentului contract, cumpărătorul achită vânzătorului o penalitate în mărime de 0,3% din prețul neachitat la timp pentru fiecare zi calendaristică de întârziere și o dobândă de întârziere în mărime de 15 % peste rata dobânzii Băncii Naționale a Moldovei, conform art. 619 Codul civil.

Conform art. 619 alin. (1) și (2) Codul civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Conform art. 617 alin. (2) lit. a) Codul civil, nu este necesară somație în cazul în care este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligației.

Conform art. 624 alin. (1) Codul civil, Clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Curtea de Apel Chișinău întemeiat a înlăturat erorile admise de prima instanță la calcularea cuantumului dobânzii și penalității, deducând din suma de 5 491 616,86 lei suma de 103 655,46 lei, care rezultă din contractul de cesiune a creanței și calculând dobânda de întârziere și penalității pentru suma de 862 231,76 lei și 258 501,36 lei, de la data realizării mărfii respectiv 21 septembrie 2015 și 25 septembrie 2015, astfel încât a micșorat cuantumul penalității de la suma de 1 691 014,57 lei la suma de 1 613 491 lei și cuantumul dobânzii de întârziere de la suma de 558 576,56 lei la suma de 508 360,33 lei.

Însă, Curtea de Apel Chișinău nu a înlăturat omisiunile în partea ce ține de încasarea diferenței de curs și aici se rețin următoarele.

Prin hotărârea Judecătorei Strășeni din 04 martie 2016 s-a admis parțial și s-a încasat din contul societății cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” în beneficiul societății cu răspundere limitată „Imexagro” cu titlu de diferență de curs suma de 390 104,92 lei.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 18 noiembrie 2016 a menținut hotărârea primei instanțe în partea admiterii pretenției cu privire la încasarea diferenței de curs.

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 05 aprilie 2017 a casat decizia instanței de apel și a trimis pricina la rejudecare motivând că instanțele de judecată nu s-au expus asupra modului de calculare a diferenței de curs și că nici în cererea de chemare în judecată și nici în cadrul dezbaterilor judiciare, reclamantul nu a probat și nu a argumentat solicitarea cu privire la încasarea diferenței de curs.

Rejudecând pricina în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău a modificat hotărârea Judecătorei Strășeni din 04 martie 2016 după cum urmează: a micșorat cuantumul penalității de la suma de 1 691 014,57 lei la suma de 1 613 491 lei și cuantumul dobânzii de întârziere de la suma de 558 576,56 lei la suma de 508 360,33 lei. În rest hotărârea fiind menținută.

Fiind investită cu judecarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel corect a menținut hotărârea primei instanțe în partea încasării datoriei și a micșorat cuantumul penalității și dobânzii de întârziere, însă nu a înlăturat omisiunile constatate de Curtea de Supremă de Justiție din 05 aprilie 2017 în partea încasării diferenței de curs.

În cererea de chemare în judecată societatea cu răspundere limitată „Imexagro” a solicitat încasarea din contul societății cu răspundere limitată „Asetorin-Agro” a sumei de 390 104,92 lei cu titlul de diferență de curs.

Conform pct. 2.1 din contract, marfa se vinde la prețuri, exprimate de vânzător în oferta respectivă (price-list vânzătorului), care este în vigoare la momentul predării recepționării mărfii respective, reieșind din asortimentul real aflat la dispoziția vânzătorului. Prețul mărfii se expune în anexa respectivă la prezentul contract, sau, în caz de lipsă a acesteia, se stabilește reieșind din conținutul facturii fiscale respective.

Punctul 2.2. din același contract stipulează că achitarea prețului mărfii expus în contract (price-list) în valută străină (valuta de cont) se efectuează în lei MDL (valuta de plată), conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul achitării mărfii, conform clauzelor prezentului contract. În cazul existenței diferenței de curs dintre valuta de plată și valuta de cont, la momentul achitării și la momentul predării-primirii mărfii, cumpărătorul se obligă să semneze factura fiscală pe suma creată ca rezultat al diferenței de curs.

Deși, părțile contractante au prevăzut că în cazul existenței diferenței de curs dintre valuta de plată și valuta de cont, la momentul achitării și la momentul predării-primirii mărfii, cumpărătorul se obligă să semneze factura fiscală pe suma creată ca rezultat al diferenței de curs, la materialele pricinii nu au fost administrate probe prin care societatea cu răspundere limitată „Imexagro” ar fi emis facturi fiscale pe suma de 390104,92 lei cu titlul de diferență de curs și care ar fi fost acceptate spre plată de către societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro”.

La materiale pricinii nu au fost administrate nici alte probe care să confirme formarea diferenței de curs în sumă de 390 104,92 lei, cu toate că Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 05 aprilie 2017 a trimis pricina la rejudecare anume pentru a fi probate acțiunea în această parte.

În lipsa unor astfel de probe, pretențiile societății cu răspundere limitată „Imexagro” cu privire la încasarea diferenței de curs poartă caracter declarativ și sunt neîntemeiate, cu toate că acesteia i-a fost acordată posibilitatea în vederea prezentării probelor care ar confirma temeinicia acestei pretenții.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 56 alin. (1) Codul de procedură civilă, participanții la proces sînt în drept să ia cunoștință de materialele dosarului, să facă extrase și copii de pe ele, să solicite recuzări, să prezinte probe și să participe la cercetarea lor, să pună întrebări altor participanți la proces, martorilor, experților și specialiștilor, să formuleze cereri, să reclame probe, să dea instanței explicații orale și scrise, să expună argumente și considerente asupra problemelor care apar în dezbaterile judiciare, să înainteze obiecții împotriva demersurilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participanți, să atace

actele judiciare și să-și exercite toate drepturile procedurale acordate de legislația procedurală civilă.

Din sensul acestor prevederi legale rezultă că sarcina probațiunii reprezintă obligația ce incumbă unui participant la proces de a dovedi anumite circumstanțe de fapt, neprobarea cărora atrage consecințele prevăzute de lege.

În lipsa probelor care să confirme temeinicia pretenției cu privire la încasarea diferenței de curs, instanța de recurs consideră aceste pretenții sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au stabilit circumstanțele pricinii și că nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă au apreciat arbitrar circumstanțele pricinii la admiterea pretenției cu privire la încasarea diferenței de curs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro”, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea admiterii pretenției cu privire la încasarea diferenței de curs cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a pretenției cu menținerea în rest a actelor judecătorești contestate.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Asetorin-Agro”.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017 și hotărârea Judecătoriei Strășeni din 04 martie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Imexagro”, prin intermediul reprezentantului Sîrbu Ion, împotriva societății cu răspundere limitată „Asetorin – Agro” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității, diferenței de curs și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării diferenței de curs și se emite în partea dată o nouă hotărâre prin care:

Se resping pretențiile societății cu răspundere limitată „Imexagro”, prin intermediul reprezentantului Sîrbu Ion, împotriva societății cu răspundere limitată „Asetorin – Agro” cu privire la încasarea diferenței de curs în sumă 390 104,92 lei (trei sute nouăzeci mii o sută patru lei și nouăzeci și doi bani).

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017 și hotărârea Judecătoriei Strășeni din 04 martie 2016, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Iulia Sîrcu

Judecători

Iuliana Oprea

Maria Ghervas

Ion Druță

Luiza Gafton